

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวในอำเภอมะนัง จังหวัดสตูล
Community Participation in Tourist Attractions and Tourism Activities Development
in Manung District, Satun Province

กุลดาร่า เพียรเจริญ¹

¹ สาขาการโรงแรมและการท่องเที่ยว คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

1 ถนนราชดำเนินนอก อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา 90000 โทรศัพท์ : 081-8983933 E-mail: kuldara@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอมะนัง จังหวัดสตูล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร สัมภาษณ์บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามายังแหล่งท่องเที่ยว โดยใช้แบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามขอบเขตด้านเนื้อหา เสนอผลการศึกษาดังวิธีพรรณานี้วิเคราะห์นำเสนอในรูปแบบตาราง พบว่า ถ้ำภูผาเพชรและถ้ำเจ็ดคตเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีทรัพยากรป่าไม้อุดมสมบูรณ์ มีเทือกเขาบรรทัดเป็นแหล่งกำเนิดถ้ำภูผาเพชร ซึ่งเป็นถ้ำหินปูนมีหินงอกหินย้อยที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ นอกจากนี้ยังมีลำธารไหลจากเทือกเขาผ่านถ้ำเจ็ดคตเหมาะแก่กิจกรรมล่องแก่ง ซึ่งรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่เหมาะแก่การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยมีองค์การบริหารส่วนตำบลพัฒนาจัดการดูแลรับผิดชอบโดยตรงสำหรับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนและผู้มีส่วนร่วมในการผลักดันและสนับสนุนให้เกิดการท่องเที่ยว โดยมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การวางแผน การรับผลประโยชน์ และการประเมินผล รวมทั้งการตั้งกฎระเบียบต่าง ๆ และจัดทำป้ายชี้แจงแสดงไว้ในแหล่งท่องเที่ยว

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วมของชุมชน การพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวในอำเภอมะนัง

Abstract

The study of community participation in tourist attractions and activities development Manang District Satun Province. The objectives of this research were to study tourist attractions and activities management and to study community participation in the development of tourist attraction in Manang district Satun province by the collection of documents, interviews who involved with the tourist attraction development and tourists.

This study was conducted using questionnaire with 5 rating scales estimation and the data was analyzed according to the content and presented by descriptive analysis and tables. The study found that Phu Pha Petch

cave and Jed Kod Cave are natural attractions with abundant forest resources. There is the Buntad mountain range as the location of Phu Pha Petch Cave where is limestone cave with stalagmites and stalactites that are unique. There also are streams flowing from the mountain range through Jed Kod Cave which is suitable for rafting activities. The form of tourism activities in this area is appropriate for eco-tourism management which has Palm Patthana Sub-district Administrative Organization responsible directly. For community participation in tourist attractions development, community and leaders play an important role in driving and encouraging tourism by participating in operation, planning, benefits receiving, evaluation as well as regulation setting then made the sign shown in tourist attractions.

Keywords: Community Participation, Development, Tourist Attractions

1. บทนำ

ปัจจุบันอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคม เนื่องจากสามารถนำเงินตราต่างประเทศเข้ามาในประเทศทำให้เกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจ ทั้งยังกระจายรายได้สู่ระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่น ก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพ และสร้างความเป็นอยู่ที่ดีให้กับท้องถิ่นต่าง ๆ จากสภาพทางภูมิศาสตร์ของประเทศไทยที่มีความหลากหลายทั้งภูเขา ป่าไม้ แม่น้ำ ทะเล ประกอบกับความร่ำรวยทางประวัติศาสตร์ทั้งประวัติศาสตร์ศิลป์และประวัติศาสตร์สังคมในเชิงวัฒนธรรมมีเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นแตกต่างกันไป ทำให้ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยรวมของชุมชนมีความหลากหลาย น่าดึงดูดใจและมีเสน่ห์แตกต่างจากการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ หรือแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์เพียงอย่างเดียว

อำเภอมะนังเป็นอำเภอที่มีทรัพยากรป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ มีแหล่งต้นน้ำ ลำธาร และสัตว์ป่า อีกทั้งมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ยังคงมีความสมบูรณ์ เช่น ถ้ำเจ็ดคต ถ้ำภูผาเพชร ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวนี้สามารถทำรายได้ให้แก่อำเภอและคนในชุมชนเป็นอย่างมาก จากสภาพพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์และมีความโดดเด่นในตัวเอง จึงสามารถจัดการและกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับสภาพ

ภูมิศาสตร์และเหมาะสมกับสถานที่ ได้แก่ กิจกรรมชมความงามของ หินงอกหินย้อยภายในถ้ำภูผาเพชร กิจกรรมล่องเรือชมภายในถ้ำ เจ็ดคต หรือกิจกรรมล่องแก่งซึ่งกิจกรรมเหล่านี้เป็นกิจกรรมที่เปิด โอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีทางเลือกใหม่สามารถเลือกเที่ยวชมตาม กิจกรรมท่องเที่ยวหลาย ๆ รูปแบบ ทำให้นักท่องเที่ยวที่ไปร่วมกิจกรรม เกิดความประทับใจ ตื่นตาตื่นใจที่ได้ผจญภัย และได้ใกล้ชิดกับธรรมชาติ ส่งผลให้สถิตินักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามายังพื้นที่ใน พ.ศ. 2552 จำนวนถึง 2.3 แสนคน [1] จากกิจกรรมการท่องเที่ยวดังกล่าวทำให้ ชุมชนท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวเพราะชุมชนท้องถิ่น เป็นผู้ได้รับผลประโยชน์โดยตรงจากการท่องเที่ยว แต่ในบางกรณีการ ท่องเที่ยวอาจทำให้การใช้ทรัพยากรของชุมชนท้องถิ่นลดน้อยลงจึงทำ ให้ชุมชนท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้รับรู้ปัญหาและความต้องการของชุมชนใน ท้องถิ่นได้คิดว่าผู้อื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของ ตนเอง การมีส่วนร่วมในการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่นทำให้เกิดการ สนับสนุนส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการ ท่องเที่ยวทุกขั้นตอนและชุมชนท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์จากการ ท่องเที่ยว ก่อให้เกิดความรัก ความหวงแหน ความภาคภูมิใจพร้อม ทั้งการสร้างจิตสำนึกในการดูแลปกป้องรักษาทรัพยากรทางธรรมชาติ และสภาพแวดล้อมให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

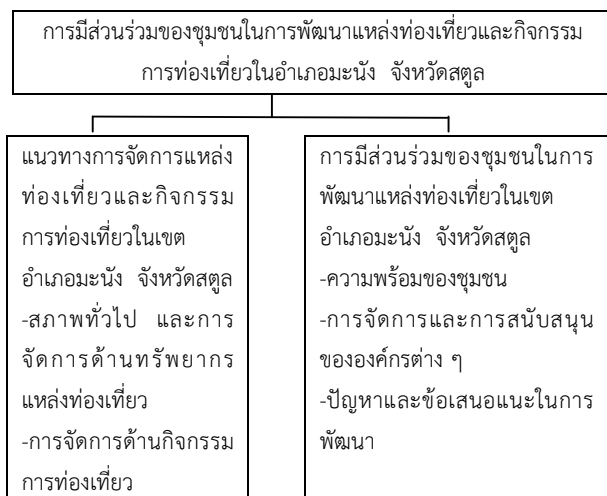
2. วัตถุประสงค์

- 2.1. ศึกษาแนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการ ท่องเที่ยวในอำเภอมะนัง จังหวัดสตูล
- 2.2. ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ในอำเภอมะนัง จังหวัดสตูล

3. แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิดการวิจัยและผลงานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้มีกรอบแนวคิดการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. วิธีดำเนินงาน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามลำดับต่อไปนี้

4.1. ขั้นสำรวจและศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยการสำรวจและ ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเอกสารต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลความรู้พื้นฐานในการเขียนเค้าโครงวิจัยและเป็นข้อมูล ประกอบการศึกษาค้นคว้า

4.2. ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

4.2.1. เก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร โดยการเก็บข้อมูลเอกสาร ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชน การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยชุมชน เอกสารเกี่ยวกับจังหวัดสตูล

4.2.2. เก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยใช้แบบสอบถาม และสัมภาษณ์บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่ง ท่องเที่ยวในเขตอำเภอมะนัง จังหวัดสตูล เช่น เจ้าหน้าที่ทางราชการ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการกิจการนำเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามายังแหล่งท่องเที่ยว โดยใช้วิธีการ สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบ เจาะจง ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ แนะนำตัว และขอความร่วมมือ ในการสัมภาษณ์ หรือตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ตรวจสอบความ ครบถ้วนและถูกต้องสมบูรณ์ของคำตอบในแบบสอบถาม เก็บรวบรวม ข้อมูลทุกชุดทุกครั้งหลังการเก็บข้อมูลจนข้อมูลครบ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม โดยแบ่ง ออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการจัดการแหล่ง ท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวในเขตอำเภอมะนัง จังหวัดสตูล

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนใน การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอมะนัง จังหวัดสตูล

ลักษณะเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ สร้างตามแนวความคิดของลิเคิร์ท โดยมีขั้นตอน การสร้างเครื่องมือตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร บทความ วารสาร ตำราและงานวิจัยที่ เกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการ ท่องเที่ยว เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามตามวิธีของลิเคิร์ท จาก หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3. สร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สำหรับกลุ่มเป้าหมาย ที่กำหนด

4. นำแบบสอบถามมาพิจารณาถึงความครอบคลุมของเนื้อหา และสำนวนภาษาที่ใช้ พร้อมทั้งมีการปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้เก็บกับกลุ่ม ตัวอย่างที่กำหนด

เกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถาม ผู้วิจัยกำหนดค่าคะแนน 5 ระดับ ดังนี้ 5 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุด 4 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก 3 หมายถึง มีระดับ ความคิดเห็นในระดับปานกลาง 2 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นใน ระดับน้อย และ 1 หมายถึง มีระดับความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมายของค่าคะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยของแบบสอบถามดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง นักท่องเที่ยวหรือผู้เกี่ยวข้องมีระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง นักท่องเที่ยวหรือผู้เกี่ยวข้องมีระดับความคิดเห็นในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง นักท่องเที่ยวหรือผู้เกี่ยวข้องมีระดับความคิดเห็นในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง นักท่องเที่ยวหรือผู้เกี่ยวข้องมีระดับความคิดเห็นในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง นักท่องเที่ยวหรือผู้เกี่ยวข้องมีระดับความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

4.3. ขึ้นจัดกระทำกับข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

4.3.1 นำข้อมูลที่ได้จากเอกสาร และจากการสัมภาษณ์มาสรุปสาระสำคัญตามขอบเขตด้านเนื้อหา

4.3.2 นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 4.3.1 มาวิเคราะห์ตามขอบเขตด้านเนื้อหา

4.4. ขึ้นเสนอผลการศึกษาค้นคว้าด้วยวิธีพรรณนาวิเคราะห์นำเสนอในรูปแบบตาราง

5. ผลการศึกษา/การทดลอง

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวในอำเภอเมะนัง จังหวัดสตูล ผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นศึกษาออกเป็น 2 ประเด็นดังนี้ แนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งปรากฏผลดังนี้

5.1. แนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว

ผลการศึกษาด้านแนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว ประกอบด้วยสภาพทั่วไปและการจัดการด้านทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว และการจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวพบว่า

5.1.1. สภาพทั่วไปและการจัดการด้านทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว

การศึกษาสภาพทั่วไปและการจัดการด้านทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยว ผู้วิจัยแบ่งประเด็นการศึกษาออกเป็น 4 ประเด็น คือ ความดึงดูดใจ (Attraction) ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) ความประทับใจ (Amenity) และองค์ประกอบของการบริการ (Ancillary Service) พบว่า

1) ความดึงดูดใจ (Attraction)

-ถ้ำผาเพชร ตั้งอยู่บนเทือกเขาหินปูนในเขตของทิวเขานครศรีธรรมราช นิยมเรียกกันว่า “เขาบรรทัด” ความสูงจากพื้นราบถึงปากถ้ำประมาณ 50 เมตร จัดเป็นถ้ำในยุคเพอร์เมียนที่มีลักษณะสันฐานหินปูนขนาดใหญ่ อายุประมาณ 250 ล้านปี [2] เป็นถ้ำที่มีความสวยงามของหินงอกหินย้อย เมื่อต้องแสงตะเกียงจะส่องประกายระยิบระยับดุจเพชร จึงตั้งชื่อถ้ำแห่งนี้ว่า “ถ้ำผาเพชร”

นอกจากนี้ได้พบกระดูกมนุษย์โบราณส่วนกะโหลกศีรษะในยุคก่อนประวัติศาสตร์อายุประมาณ 3,000 ปี และหลักฐานอื่น ๆ ซึ่งประกอบด้วย เศษภาชนะดินเผาเคลือบลายเชือกทาบและกระดูกสัตว์เปลือกหอยบรรจุในภาชนะดินเผา ปัจจุบันเก็บรักษาไว้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลปาล์มพัฒนา อีกทั้งบริเวณดังกล่าวมีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์เหมาะแก่การจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลปาล์มพัฒนามีหน้าที่รับผิดชอบงานควบคุมและส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยจัดให้มีเจ้าหน้าที่งานส่งเสริมการท่องเที่ยวและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นคณะกรรมการ สำหรับการจัดการด้านแหล่งท่องเที่ยวถ้ำผาเพชร เนื่องจากเป็นถ้ำที่ใหญ่และกว้าง ภายในถ้ำถ้ำมีอากาศถ่ายเทอยู่ตลอดเวลา และบรรยากาศโดยรวมภายในถ้ำจะรู้สึกเย็นสบาย การจัดการจึงเริ่มจากการจัดเส้นทางในการเข้าชมหินงอกหินย้อยภายในถ้ำผาเพชรโดยกำหนดเส้นทางเข้าออกเพียงเส้นทางเดียว ซึ่งนักท่องเที่ยวจะได้ชมทัศนียภาพที่สวยงามของหินงอกหินย้อยภายในถ้ำ และศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาของถ้ำผ่านการสื่อความหมายของมัคคุเทศก์ท้องถิ่น

-ถ้ำเจ็ดคต ลักษณะของถ้ำตั้งชื่อตามความแคบของถ้ำ มีความกว้าง 70-80 เมตร ยาวประมาณ 600 เมตร แบ่งออกเป็น 7 ช่วงหรือคูหา มีคลองลำโลนไหลผ่าน อีกทั้งธรรมชาติริมฝั่งคลองสมบูรณ์มากมีสัตว์หลากหลายชนิด เช่น นกชนิดต่าง ๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ระบบนิเวศน์ และทรัพยากรธรรมชาติ ไปพร้อม ๆ กับการพักผ่อน ปัจจุบันถ้ำเจ็ดคตอยู่ในความดูแลรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลปาล์มพัฒนาเช่นเดียวกันกับถ้ำผาเพชร สำหรับการจัดการด้านแหล่งท่องเที่ยวของถ้ำเจ็ดคต เป็นการจัดการการท่องเที่ยวที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ระบบนิเวศน์ และทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ ไปพร้อม ๆ กับการมาพักผ่อน

2) ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) เส้นทางคมนาคมในการเข้าถึงยังถ้ำผาเพชรและถ้ำเจ็ดคต องค์การบริหารส่วนตำบลปาล์มพัฒนาได้ดำเนินการสร้างถนนลาดยางตลอดเส้นทาง และตกแต่งทิวทัศน์อย่างร่มรื่น ไม่มีสิ่งกีดขวางการสัญจร สำหรับเส้นทางเดินเท้าขึ้นถ้ำผาเพชรได้จัดสร้างทางเดินเท้าด้วยอิฐบล็อก การเดินชมหินงอกหินย้อยภายในบริเวณถ้ำได้จัดสร้างสะพานไม้เป็นทางเดินเท้าที่มีราวเกาะตลอดเส้นทางนอกจากนี้จัดให้มีป้ายบอกเส้นทางเป็นระยะ ๆ จัดทำป้ายสื่อความระบุนายละเอียดที่สำคัญ ๆ ภายในบริเวณถ้ำ

3) ความประทับใจ (Amenity) ถ้ำผาเพชร เป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ เนื่องจากในอดีตมีร่องรอยการอยู่อาศัยของมนุษย์ในยุคก่อนประวัติศาสตร์ประมาณ 3,000 ปีมาแล้ว โดยค้นพบกระดูกโบราณส่วนกะโหลกศีรษะ และเศษภาชนะดินเผาเคลือบลายเชือกทาบและกระดูกสัตว์เปลือกหอยบรรจุในภาชนะดินเผา ซึ่งสันนิษฐานว่าสมัยก่อนน่าจะใช้ในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา นอกจากนี้ถ้ำถ้ำเองมีความโดดเด่นที่แตกต่างกับไปตามสภาพที่ปรากฏ สำหรับถ้ำเจ็ดคตจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีลำธารไหลผ่านเป็นเส้นทางคดเคี้ยวจำนวน

7 คต การจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยวบริเวณดังกล่าวเน้นกิจกรรม
 กึ่งผจญภัย การพายเรือล่องแก่งตลอดลำโดยสามารถเลือกนั่งเรือได้ 2
 ประเภทคือ เรือยาง และเรือคายัค ตลอดระยะเวลาการร่วมทำ
 กิจกรรมจะมีเจ้าหน้าที่ให้ข้อมูล เช่น การอธิบายถึงการปฏิบัติตัว
 การใส่อุปกรณ์ช่วยชีวิต วิธีการแก้ปัญหา รวมถึงข้อแนะนำต่าง ๆ

4) องค์ประกอบของการบริการ (Ancillary Service)
 ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว มีการจัดการท่องเที่ยวจากหลายกลุ่มองค์กร
 ประกอบด้วย กลุ่มองค์กรภาคเอกชน และกลุ่มองค์กรภาคประชาชน
 ซึ่งกลุ่มองค์กรภาคเอกชนได้แก่ วังสายทองทัวร์ ป่าน้ำล่องแก่ง
 ปาล์มทองทัวร์ นฤพลล่องแก่ง วังแวนริสอร์ท ภูต่าน้ำริสอร์ท เป็น
 ต้น ส่วนกลุ่มองค์กรภาคประชาชน ได้แก่ ชมรมการท่องเที่ยวเชิง
 นิเวศอำเภอมะนัง ชมรมภูผาเพชรล่องแก่งและโฮมสเตย์และวิสาหกิจ
 ชุมชนตำบลน้ำผุดที่เน้นการให้บริการที่พักแบบโฮมสเตย์ ซึ่งกลุ่ม
 ดังกล่าวได้ช่วยกันในเรื่องการให้บริการข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว
 และการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยว โดยได้รับความร่วมมือกับทางองค์การ
 บริหารส่วนตำบลปาล์มพัฒนาซึ่งเข้ามารับผิดชอบโดยตรง

5.1.2. การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว พบว่าการ
 ท่องเที่ยวในพื้นที่จะมีการบริการการท่องเที่ยวโดยเน้นรูปแบบการ
 ท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นหลัก โดยอาจมีบางกลุ่มหรือบางองค์กรที่
 จัดบริการการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยและเชิงเกษตรเสริม โดยผู้วิจัย
 สามารถแยกออกเป็น 2 รูปแบบใหญ่ ๆ ได้แก่ รายการนำเที่ยว 1
 วัน และรายการนำเที่ยว 2 วัน 1 คืน โดยรายละเอียดของรายการ
 นำเที่ยว มีดังนี้

-รายการนำเที่ยว 1 วัน

ช่วงเช้า เจอกันบริเวณจุดนัดหมาย จากนั้นเดินทางสู่ถ้ำ
 ภูผาเพชร (ใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง) รับประทานอาหารกลางวัน
 ช่วงบ่าย ล่องแก่งถ้ำเจ็ดคต หากมีเวลานำท่านเล่นน้ำตก
 วังสายทอง หรือชมวิถีชีวิตชนเผ่าชาวกู

หมายเหตุ : รวมอาหารกลางวัน 1 มื้อ ราคาค่าใช้จ่ายประมาณ
 490 – 900 บาทต่อคน

-รายการนำเที่ยว 2 วัน 1 คืน

สามารถสรุปรูปแบบการนำเที่ยวในลักษณะนี้ได้ 2 รูปแบบคือ

รูปแบบที่ 1

วันแรก

ช่วงเช้า เจอกันบริเวณจุดนัดหมาย จากนั้นเดินทางล่อง
 แก่งถ้ำเจ็ดคต รับประทานอาหารกลางวัน

ช่วงบ่าย สนุกสนานกับการเล่นน้ำบริเวณน้ำตกวังสาย
 ทอง หากมีเวลานำท่านชมวิถีชีวิตชนเผ่าชาวกู หรือชิมผลไม้ในสวนตาม
 ถุดูกาล จากนั้นเข้าสู่ที่พัก รับประทานอาหารเย็น พักผ่อนตาม
 อริยาศัย

วันที่สอง

ช่วงเช้า รับประทานอาหารเช้า จากนั้นนำชมถ้ำภูผา
 เพชร (ใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง) หากมีเวลานำชมพิพิธภัณฑ์รากไม้
 จากนั้นเดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

รูปแบบที่ 2

วันแรก

ช่วงเช้า เจอกันบริเวณจุดนัดหมาย จากนั้นเดินทางสู่ถ้ำ
 ภูผาเพชร (ใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง) รับประทานอาหารกลางวัน

ช่วงบ่าย ล่องแก่งถ้ำเจ็ดคต สนุกสนานกับการเล่นน้ำ
 บริเวณน้ำตกวังสายทอง หากมีเวลานำท่านชมวิถีชีวิตชนเผ่าชาวกู
 หรือชิมผลไม้ในสวนตามถุดูกาล จากนั้นเข้าสู่ที่พัก รับประทานอาหาร
 เย็น พักผ่อนตามอริยาศัย

วันที่สอง

ช่วงเช้า รับประทานอาหารเช้า จากนั้นนำชม
 พิพิธภัณฑ์รากไม้ หรือเที่ยวชมอ่างเก็บน้ำเขาโดนโคร หรือแหล่ง
 ท่องเที่ยวต่างอำเภอในจังหวัดสตูล เช่น บ่อเจ็ดลูก ชายแดนวังประ
 จันท์ หรือสวนวายุภักดิ์ จากนั้นเดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

หมายเหตุ : รวมอาหารทั้งหมด 3 มื้อ ค่าที่พัก ราคาค่าใช้จ่าย
 ประมาณ 1,200 – 2,000 บาทต่อคน

5.2 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่ง
 ท่องเที่ยว ประกอบด้วย ความพร้อมของชุมชน การจัดการและการ
 สนับสนุนขององค์กรต่าง ๆ และปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนา
 ซึ่งปรากฏผลดังนี้

5.2.1 ความพร้อมของชุมชน

ตารางที่ 1 ความพร้อมของชุมชน

รายละเอียด	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ระดับความ คิดเห็น
-การมีส่วนร่วมในการวางแผน	3.27	ปานกลาง
-การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	3.58	มาก
-การมีส่วนร่วมในการรับ ผลประโยชน์	3.21	ปานกลาง
-การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.00	ปานกลาง
รวม	3.26	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 เห็นว่าความพร้อมของชุมชนโดยภาพรวมอยู่
 ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$) หากพิจารณารายละเอียดพบว่า
 ความพร้อมของชุมชนในส่วนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอยู่ใน
 ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.58$) รองลงมาคือความพร้อมของชุมชนในส่วน
 การมีส่วนร่วมในการวางแผน ($\bar{X} = 3.27$) และความพร้อมของชุมชน
 ในส่วนการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.21$) และความ
 พร้อมของชุมชนด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 3.00$)
 ตามลำดับ

5.2.2 การจัดการและการสนับสนุนขององค์กรต่าง ๆ

ตารางที่ 2 การจัดการและการสนับสนุนขององค์กรต่าง ๆ

รายละเอียด	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ระดับความคิดเห็น
-ด้านแหล่งท่องเที่ยว	3.88	มาก
-ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	3.68	มาก
-ด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยว	3.79	มาก
-ด้านการบริการ	4.10	มาก
-ด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์	3.56	มาก
รวม	3.80	มาก

จากตารางที่ 2 เห็นว่าการจัดการและการสนับสนุนขององค์กรต่าง ๆ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) หากพิจารณารายละเอียดพบว่าด้านการบริการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.10$) รองลงมาคือด้านแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.88$) ด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.79$) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{X} = 3.68$) และด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.56$) ตามลำดับ

5.2.3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนา

พบว่าการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมีปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาดังนี้

-ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งการที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากเกินไปอาจส่งผลกระทบต่อได้หากการควบคุมดูแลของผู้ประกอบการไม่เข้มงวดในเรื่องกฎระเบียบ แต่จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ จะมีคุณค่าที่ท้องถิ่นให้คำแนะนำ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของกฎระเบียบที่ห้ามการนำอาหารเข้าไปในบริเวณถ้ำ รวมทั้งการให้ข้อมูลแนะนำการเดินทางที่กำหนดหรือการสร้างสะพานไม้เพื่อป้องกันไม่ให้นักท่องเที่ยวสัมผัสหินงอกหินย้อยโดยตรง

-วิถีชีวิตชุมชนเปลี่ยนแปลง โดยมีค่าครองชีพที่สูงขึ้นซึ่งชุมชนส่วนใหญ่เข้าใจว่าค่าครองชีพที่สูงขึ้นเป็นไปตามระบบเศรษฐกิจส่วนวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงก็เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น เนื่องจากการพัฒนาโครงสร้างด้านสาธารณูปโภคต่าง ๆ

6. การอภิปรายผล

ถ้าภูผาเพชรและถ้ำเจ็ดคต เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีทรัพยากรป่าไม้ แหล่งต้นน้ำและสัตว์ป่าเหมาะแก่การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประกอบกับการมีผู้นำชุมชนในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวและชุมชนมีระบบความสัมพันธ์ในกลุ่มเครือญาติ มีการพึ่งพาอาศัยกัน จึงมีส่วนช่วยในการไกล่เกลี่ยปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากความขัดแย้งของชุมชนได้เป็นอย่างดี จึงก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีระบบนิเวศสมบูรณ์มีความสำคัญต่อการศึกษาเรียนรู้ และการอนุรักษ์ รวมทั้งแหล่ง

ท่องเที่ยววัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศในพื้นที่ที่มีความดึงดูดใจและมีโอกาสในการจัดกิจกรรมเชิงนิเวศได้ [3] ประกอบกับที่ตั้งของถ้ำภูผาเพชรและถ้ำเจ็ดคต มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบสลับกับเนินเขา โดยมีเทือกเขาบรรทัดซึ่งเป็นเทือกเขาหินปูนเป็นแหล่งกำเนิดถ้ำภูผาเพชร มีหินงอกหินย้อยที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ นอกจากนี้ยังมีลำธารไหลจากเทือกเขาบรรทัดไหลผ่านถ้ำเจ็ดคต จนเกิดเป็นถ้ำลักษณะพิเศษเหมาะต่อการทำกิจกรรมล่องแก่งอีกทั้งระดับความลึกของน้ำไม่ลึกจนเกินไปจัดอยู่ในระดับที่ปลอดภัย โดยมีองค์การบริหารส่วนตำบลปาล์มพัฒนาดูแลรับผิดชอบโดยตรง สอดคล้องกับการกำหนดแนวทางการจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลและสภาตำบลไว้ 6 รูปแบบดังนี้คือ 1) องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการเองทั้งหมด 2) องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการเอง โดยมีที่ปรึกษาจากภายนอก 3) ดำเนินการโดยมีคณะกรรมการร่วมจากหลาย ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง 4) ดำเนินการในรูปแบบสหกรณ์ 5) ให้องค์กรประชาชนในพื้นที่บริการและจัดการ และ 6) จ้างหรือให้สหพันธ์กับบริษัทเอกชนจากภายนอก [4] ซึ่งรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวของถ้ำภูผาเพชร และถ้ำเจ็ดคตมีรูปแบบการบริหารและการจัดการท่องเที่ยวในข้อ 2) องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการเอง โดยมีที่ปรึกษาจากภายนอกอีกทั้งมีการให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริการด้านการท่องเที่ยว มีการเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการจากภายนอกนำนักท่องเที่ยวเข้ามาร่วมทำกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ได้ ประกอบกับรายการนำเที่ยวที่นิยมกันในพื้นที่มี 2 รายการ ได้แก่ รายการนำเที่ยว 1 วัน และรายการนำเที่ยว 2 วัน 1 คืน จัดเป็นรายการนำเที่ยวที่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นหลัก

สำหรับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยชุมชนมีการประชุมประจำเดือนของหมู่บ้าน และผู้นำมีส่วนช่วยผลักดันให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยว รวมทั้งสนับสนุนการท่องเที่ยวภายในชุมชน ซึ่งผลการศึกษานี้คล้ายคลึงกับงานวิจัยเรื่องการพัฒนาศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน : กรณีศึกษาถ้ำภูผาเพชรและถ้ำเจ็ดคต ตำบลปาล์มพัฒนา อำเภอมะนัง จังหวัดสตูล ผลการศึกษาพบว่า “สาเหตุที่ระบบผู้นำชุมชนเข้มแข็งเนื่องจากผู้นำชุมชนได้รับการเลือกตั้งโดยชุมชน และมีผลงานที่ชุมชนส่วนใหญ่เห็นว่าได้ทำประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับชุมชนจริง และมีส่วนผลักดันให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับการท่องเที่ยว และสนับสนุนการท่องเที่ยวภายในชุมชน” [5] สอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติของกลยุทธ์การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น ซึ่งกล่าวไว้ว่าองค์กรต่างๆ ในพื้นที่ เช่น สภาตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและผู้นำท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการสนับสนุนแผนงาน โครงการ และกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการขององค์กรประชาชนอื่น ๆ ด้วย และนอกจากนี้ชุมชนยังมีส่วนในการต้อนรับและให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวรวมทั้งการแสดงความคิดเห็นหรือมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ด้วย โดยการตั้งกฎระเบียบต่าง ๆ และจัดทำป้ายชี้แจงแสดงไว้ในแหล่งท่องเที่ยว [6] และสอดคล้องกับมาตรการในการป้องกันผลกระทบ

สำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งมีมาตราไว้ 7 ข้อประกอบด้วย 1) การควบคุมกิจกรรมของนักท่องเที่ยว 2) การจำกัดพื้นที่ / ควบคุมการพัฒนา 3) จำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว 4) ควบคุมพฤติกรรมนักท่องเที่ยว 5) จำกัดจำนวนเวลานักท่องเที่ยว 6) การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับได้ของพื้นที่ และ 7) การวางแผน ออกกฎหมาย กฎระเบียบและข้อบังคับสิ่งแวดล้อมเช่น ห้ามนำอาหารเข้าไปในถ้ำ จึงควรสนับสนุนให้มีการศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวอื่น เช่น แหล่งท่องเที่ยวประเภทน้ำตก [3]

7. สรุปและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก (In-Depth Interview) พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นวาทะตนเองได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง เนื่องจากส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก และกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวนั้นทำให้คนในชุมชนมีอาชีพใหม่ ๆ ยังนำมาซึ่งรายได้ที่มากขึ้น ส่งผลคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นสอดคล้องกับการผลการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณซึ่งได้มาจากการแบบสอบถามโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งสรุปได้ดังนี้

7.1. แนวทางการจัดการแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว

ถ้ำภูผาเพชร และถ้ำเจ็ดคต เป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่ตั้งอยู่ในเขตของทิวเขาบรรทัด ซึ่งเหมาะแก่การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยพื้นที่ดังกล่าวมีการจัดการด้านทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อนำไปสู่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ยั่งยืนต่อไป

7.1.1 การจัดการแหล่งท่องเที่ยว ในพื้นที่ถ้ำภูผาเพชร และถ้ำเจ็ดคต ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ประเด็นคือ

1) ความดึงดูดใจ (Attraction) ถ้ำภูผาเพชร เป็นถ้ำที่ตั้งอยู่บนเทือกเขาหินปูนขนาดใหญ่ของเทือกเขาพนมดงรัก (เขาบรรทัด) ภายในถ้ำถ้ำแบ่งเป็นห้องเล็ก ๆ ซึ่งมีหินงอกหินย้อยเกิดจากหินปูนภายในถ้ำทำปฏิกิริยากับน้ำที่อยู่บริเวณเพดานถ้ำ และเมื่อกระทบกับแสงไฟ ผนังถ้ำจะเกิดประกายแวววาวเหมือนเพชร จนเป็นที่มาของชื่อถ้ำภูผาเพชร การจัดการจึงเริ่มจากการจัดเส้นทางเดินเข้าชมหินงอกหินย้อยภายในถ้ำภูผาเพชรโดยกำหนดเส้นทางเข้าออกเพียงเส้นทางเดียว ซึ่งนักท่องเที่ยวจะได้ชมทัศนียภาพที่สวยงามของหินงอกหินย้อยภายในถ้ำและศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาของถ้ำผ่านการสื่อความหมายของมัคคุเทศก์ท้องถิ่น ส่วนถ้ำเจ็ดคต มีลักษณะเป็นถ้ำที่มีสายน้ำไหลผ่าน ซึ่งสายน้ำมีความคดเคี้ยวประกอบกับมีหินงอกหินย้อยที่สวยงามแปลกตา ดังนั้นการจัดการการท่องเที่ยวจึงเน้นให้เกิดการเรียนรู้ระบบนิเวศ และทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ ไปพร้อม ๆ กับการมาพักผ่อน

2) ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) องค์การบริหารส่วนตำบลปาล์มพัฒนาได้มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว โดยจัดให้มีถนนลาดยางตลอดเส้นทาง และจัดสร้างทางเดินเท้าด้วยอิฐบล็อกจากลานจอดรถจนถึงบันไดขึ้นถ้ำ ภายในบริเวณถ้ำจัดสร้างสะพานไม้เป็นทางเดินเท้าที่มี

ราวเกาะตลอดเส้นทาง นอกจากนี้จัดให้มีป้ายบอกทิศทางหรือป้ายสื่อความระบุนายละเอียดที่สำคัญ ๆ

3) ความประทับใจ (Amenity) ถ้ำภูผาเพชร และถ้ำเจ็ดคตเป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะถ้ำภูผาเพชร มีร่องรอยการอยู่อาศัยของมนุษย์ในยุคก่อนประวัติศาสตร์ประมาณ 3,000 ปีมาแล้ว โดยค้นพบกระดูกโบราณส่วนกะโหลกศีรษะ และเศษภาชนะดินเผาเคลือบลายเชือกทาบและกระดูกสัตว์เปลือกหอยบรรจุในภาชนะดินเผา สำหรับถ้ำเจ็ดคตจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีลักษณะเด่น คือเป็นถ้ำที่มีลำธารไหลผ่านเป็นเส้นทางคดเคี้ยวจำนวน 7 คด โดยกิจกรรมท่องเที่ยวบริเวณดังกล่าวเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงผจญภัย

4) องค์ประกอบของการบริการ (Ancillary Service) ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวอำเภอมะนัง จังหวัดสตูล มีการจัดการท่องเที่ยวจากหลายกลุ่มองค์กร มีการประสานความร่วมมือด้านการพัฒนาและจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว มีการส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจากความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

7.1.2. การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ส่วนใหญ่จะมีรูปแบบที่คล้ายคลึงกัน ได้แก่ รายการนำเที่ยว 1 วัน และรายการนำเที่ยว 2 วัน 1 คืน

7.2. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอมะนัง จังหวัดสตูล

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว แบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ประเด็น คือ ความพร้อมของชุมชน การจัดการและการสนับสนุนขององค์กรต่าง ๆ และปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนา พบว่า

7.2.1 ความพร้อมของชุมชน ชุมชนต่าง ๆ ในเขตอำเภอมะนังส่วนใหญ่มิอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก และมีอาชีพรองเกี่ยวข้องกับการบริการท่องเที่ยวจึงมีการรวมกลุ่มจัดตั้งชมรมเพื่อให้บริการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และบริการที่พักโฮมสเตย์ ซึ่งพบว่า ระดับความพร้อมของชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$) โดยความพร้อมของชุมชนในส่วนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) ความพร้อมของชุมชนในส่วนการมีส่วนร่วมในการวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$) ความพร้อมของชุมชนในส่วนการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.21$) และความพร้อมของชุมชนในส่วนการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$)

7.2.2 การจัดการและการสนับสนุนขององค์กรต่าง ๆ องค์การบริหารส่วนตำบลปาล์มพัฒนารับผิดชอบและบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวโดยตรง และจัดให้มีคณะกรรมการการท่องเที่ยวภายในชุมชน เพื่อดูแลรับผิดชอบการท่องเที่ยว ซึ่งพบว่าการจัดการและการสนับสนุนขององค์กรต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) โดยการจัดการและการสนับสนุนขององค์กรต่าง ๆ ด้านการบริการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) การจัดการและการสนับสนุนขององค์กรต่าง ๆ ด้านแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) การจัดการและการสนับสนุนขององค์กรต่าง ๆ ด้านกิจกรรมทางการท่องเที่ยวอยู่ในระดับ

มาก ($\bar{X} = 3.79$) การจัดการและการสนับสนุนขององค์กรต่าง ๆ ด้าน
สิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) และการจัดการ
และการสนับสนุนขององค์กรต่าง ๆ ด้านการโฆษณาประชาสัมพันธ์อยู่
ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$)

7.2.3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนา พบว่าทรัพยากร
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเกิดจาก
การที่มีนักท่องเที่ยวจำนวนมากเกินไป และวิถีชีวิตชุมชนเปลี่ยนแปลง
โดยมีค่าครองชีพที่สูงขึ้นซึ่งเป็นไปตามระบบเศรษฐกิจ เนื่องจากการ
พัฒนาโครงสร้างด้านสาธารณูปโภคต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะ ควรมีการประเมินมาตรฐานการจัดการการท่องเที่ยวใน
ด้านต่าง ๆ เช่น มาตรฐานด้านที่พักในรูปแบบต่าง ๆ

8. กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
ศรีวิชัยที่ได้สนับสนุนทุนวิจัยจากงบประมาณเงินได้ประจำปี พ.ศ.
2553 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปาริชาติ วิสุทธิสมาจาร ผู้ทรงคุณวุฒิ
และคณาจารย์หลักสูตรสาขาวิชาการท่องเที่ยว ที่ให้การสนับสนุน
การศึกษาให้ลุล่วงมาเป็นอย่างดี

9. เอกสารอ้างอิง

- [1] องค์การบริหารส่วนตำบลปาล์มพัฒนา. (2552). ข้อมูล
สถิตินักท่องเที่ยว. สตูล.
- [2] องค์การบริหารส่วนตำบลปาล์มพัฒนา. (2549). ข้อมูล
ทั่วไปองค์การบริหารส่วนตำบลปาล์มพัฒนา. สตูล.
- [3] สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.
(2542). รายงานขั้นสุดท้ายการดำเนินการเพื่อกำหนด
นโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. กรุงเทพฯ :
สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.
- [4] บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่และคณะ. (2541)
“โครงการศึกษาวิจัยการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม”,
รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาแนวทางการบริหาร
และจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบองค์การ
บริหารส่วนตำบล (อบต.) และสภาตำบล (สต.).
เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [5] อภิรดี ช้วนต้น. (2551). การพัฒนาศักยภาพในการ
จัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน : กรณีศึกษาถ้ำ
ภูผาเพชรและถ้ำเจ็ดคด ตำบลปาล์มพัฒนา อำเภอ
มะนัง จังหวัดสตูล. วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- [6] การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2544). แผนปฏิบัติการ
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : การ
ท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.